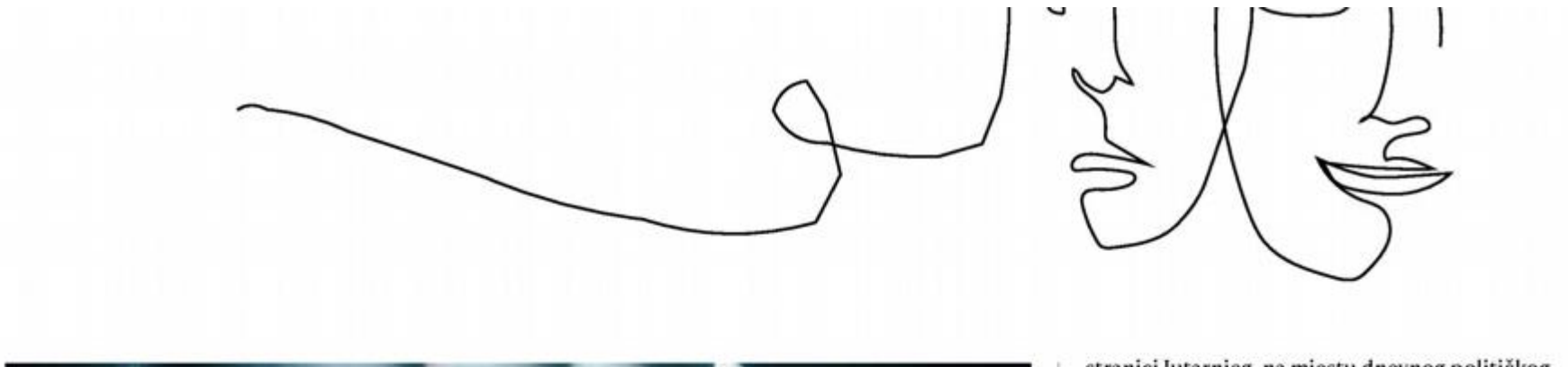
Jutarnji list - Svijet kulture, 1.3.2022, str. 62, A3

Evidencijski broj / Article ID: 19985614
Vrsta novine / Frequency: Mjesečna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Predstava "Braća Karamazovi" ponovno je na repertoaru 18. i 19. ožujka. Marko Ercegović / ZKM

ZAGREB NIKAD NIJE DOBIO SVOJEG "ZORANA ĐINĐIĆA", ALI SU ZATO FRLJIĆEVI "KARAMAZOVI" VEĆI OD ZAGREBA I HRVATSKOG TEATRA

F. M. Dostojevski Braća Karamazovi

ZKM

Režija: Oliver Frljić

Glume: Ugo Korani, Dado Ćosić, Adrian Pezdirc, Jerko Marčić, Linda Begonja, Katarina Bistrović Darvaš, Danijel Ljuboja i dr.

Ocjena: . . . . . GLEDATI ☑

piše: **Snježana Pavić**

Još se jednom dogodilo Frljiću da mu je predstava precizno označila sudbonosnu prekretnicu: u Beogradu je 18. svibnja 2012. imao premijeru "Zorana Đinđića" - servirao je Srbima sve nepriznate zločine zbog kojih se ne mogu otresti prošlosti i krenuti naprijed, prema članstvu u EU, dan uoči izbora u kojima će pobijediti Tomislav Nikolić. Beogradska elita bila je šokirana, pozivali su na bojkot izbora jer su očekivali da će Đinđićev nasljednik Boris Tadić ionako pobijediti. NIN je već izašao s naslovnicom na kojoj Nikolića pozivaju da se povuče iz politike.

U Frljićevoj predstavi glumac do lakata gurne ruke u bačvu krvi ("ruke su nam krvave, ali nam je savjest čista"), završava povraćanjem po srpskoj zastavi. Frljić je beogradskoj eliti natrljao na nos da su dopustili da im Koštunica, Legija, i ta bačva krvi za koju ne preuzimaju odgovornost, nepovratno odrede sudbinu. Samo 48 sati kasnije, Nikolić je tijesno pobijedio. Razlika između 2012. i 2022. je u tome što većina prije 10 godina nije bila svjesna dalekosežnih posljedica te svibanjske nedjelje: od 2012. Srbiju vode Šešeljevi učenici, u Skupštini Srbije nema niti jedne doista oporbene stranke. Tko nije vidio onda, valjda vidi sad: Rusija je objavila rat Europi, Hrvatska je Tuđmanova kifla sa 1300 kilometara NATO-ove granice prema istoku.

Kao reporterka s beogradskih izbora pisala sam o predstavi "Zoran Đinđić" na trećoj stranici Jutarnjeg, na mjestu dnevnog političkog komentara. I Frljićevi "Braća Karamazovi", ali sada bez autorove namjere, ispali su brutalan komentar još brutalnije stvarnosti. Šire europske, jer Frljić je digao ruke od Hrvatske, uživa u statusu cijenjenog i traženog redatelja u Njemačkoj, a ta je zemlja svjetska meka za umjetnički zahtjevno i politički odgovorno kazalište. Predstavu u ZKM-u treba čitati u kontekstu onoga što redatelj već nekoliko godina radi u Njemačkoj, gdje barem od 2019. ("Ana Karenjina ili Bijedni ljudi" u berlinskom Gorkom) proučava Dostojevskog. "Karamazove" je u rujnu postavio i u Hamburgu, u Stuttgartu je za lipanj najavio premijeru "Zločina i kazne".

Gledateljica potresena ratom slabo je pratila tekst, ali je stari Frljićev postdramski arsenal djelovao besprijekorno - moćne scenske slike prekidaju klasičnu naraciju

Hrvatska nikad nije dobila svog "Zorana Đinđića": Frljić je trebao tih mjeseci postaviti "Aleksandru Zec" u Gavelli, ali kad se Uprava prestrašila malo buke i brzo povukla plakat za Matanićeve "Fine mrtve djevojke", s Gospom u ženskom zagrljaju, bilo je jasno da Zagreb te hrabrosti nema, i redatelj je prosvjedno odustao. "Aleksandra Zec" postavljena je u Rijeci 2014., ali to nije isto. Rijeka nije Zagreb. Predstava HNK Zajc "Hrvatsko glumište" (2014., ona s likovima na gaćama glumaca) nikad nije igrala u Zagrebu, kao ni "Naše nasilje i vaše nasilje" koje je zapalilo Europu (branitelji su 2016. upali u HNK Split kad je na poziv Igora Ružića igrala na Marulićevim danima). Oliver Frljić: za Europu velik, mali za Zagreb. Nije čudo onda da su dvodijelni "Braća Karamazovi" redatelja Frljića i dramaturginje Nine Gojić veći od Zagreba i hrvatskog teatra. Dvodijelna predstava u ZeKaeMu prema romanima Dostojevskog premijeru je imala 26. i 27. veljače, trećeg i četvrtog dana rata u Ukrajini. Pred publiku je stigla vizualno atraktivna i intelektualno zahtjevna analiza ruske povijesti i pogleda na svijet jednog od najvećih svjetskih pisaca, predstava puna slojeva i skrivenih značenja. Gledateljica potresena ratom slabo je pratila tekst koji glumci izgovaraju rafalnom brzinom, neočekivani kontekst nije išao u prilog suptilnom čitanju klasika. Ali je stari Frljićev postdramski arsenal djelovao besprijekorno, u vidu moćnih scenskih slika koje su nekoliko puta prekinule klasičnu naraciju. Te su raskošne slike, poput emotivno-vizualno-zvučnih bombi, s vrhunskim glumcima i znalačkim korištenjem magije glazbe, ponudile ono najvažnije, a u tom trenutku od životne važnosti: katarzu.

Među svima sjajnima, izvanredni su Milivoj Beader kao svetac i vrag, s repićem ukrajinskog kozaka, Linda Begonja koja moćno i bez napora skače iz kalupa fatalne žene do one glasne, slobodne i dominantne, Hrvojka Begović kao puknuta Liza, Jerko Marčić kao poljski pan, kao pas kojeg Rusija gazi, kao ono sublimno ispod praga svijesti. Svirajte, plešite, viče Grušenjka (Begonja), tjerajući ansambl na frenetičan ples uz "Biće skoro propast sveta, nek' propadne, nije šteta!", pjesmu iz filma Aleksandra Petrovića iz 1968. Za neku buduću revoluciju čitaju nam Katekizam revolucionara, ovdje pripisan Nečajevu, 80-ih kod nas objavljen uz Mihaila Bakunjina. Nemate se kamo sakriti, odgovorni ste za ono što radite i u čemu živite, hladno Zagrebu servira Frljić.

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr